

Dönem : 22

Yasama Yılı : 2

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 428)

**Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair
560 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Tarım, Orman
ve Köyişleri ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonları Raporları (1/238)**

T.C.

Başbakanlık

28.6.1995

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1/350/3114

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

**“Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname”
bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ek-
li olarak gönderilmiştir.**

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında gıdaya ilişkin görevler; “Devletin temel amaç ve görevleri insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” (Madde 5). “Devletin bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.” (Madde 45). “Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır.” (Madde 167). “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır. Tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.” (Madde 172) olarak belirtilmiştir.

Gıda konusundaki problemleri çözmek üzere ilk kanuni faaliyetler Avrupa'da 13. yüzyılda başlatılmış olmasına rağmen ülkemizde ilk defa 1961 Anayasasının 52. maddesinde ele alınmış ve 1963 yılında hazırlanan Mehtap Raporunda “Gıda işlerine ilişkin yetki ve görev dağılışının incelenmesinde bu yetki ve görevlerden herbirinin başka bir veçheden ve münferit olarak ilgili merciler arasında dağıldığı fakat gıda maddeleri ihtiyacının karşılanması sorumluluğunun bir bütün olarak doğrudan doğruya bir merciye verilmediği, gıda maddeleri ve beslenme ile ilgili bir kısım hizmetlerin açıkta kaldığı anlaşılmaktadır.” (Sayfa 314)

Gıda konusu bir kamu görevi olarak ele alınmasına rağmen, bu görev bir bütün olarak ele alınmamış olup çeşitli mevzuatla dağınık ve etkisiz bir şekilde yürütülmeye çalışılmaktadır. Kuruluşlar arasında bir koordinasyon ve işbirliği sağlanmadığından gıda hizmetlerine de bir etkinlik getirilmemektedir.

Konu Devlet Planlama Teşkilatı tarafından da kuruluşundan bugüne önemle ele alınmış, değişik plan ve programlar da aşağıdaki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Gıda maddeleri ve bunları üreten tesisler üzerindeki kontrolün etkili bir hale getirilmesi sanayiinin teknik personel ve araştırma ihtiyacının karşılanması için gıda ile ilgili çeşitli kuruluşlar tarafından müştereken bir çalışma yapılacaktır. Kontrol, eğitim ve araştırma konusunda personel ve araçların daha verimli bir şekilde kullanılması için mevcut imkânların envanterlerinin yapılması ve yurdun çeşitli yerlerinde “Bölgesel Kontrol Araştırma ve Eğitim Merkezleri” kurulması işi bu çalışmalarda ele alınacaktır.” (1966 yılı programı, sahife 197, tedbirler 3/b).

“Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının yıllık programlarında üzerinde durulduğu halde çözümlenmemiş önemli bir problem mamul gıda maddeleri ile ilgili eğitim, araştırma ve kontrol işlerinin etkili bir organizasyona kavuşturulmamış olmasıdır. Nitekim bu konudaki mevzuat yetersiz olduğu gibi kamu organlarına düşen görevler de dağınık ve etkisizdir. Bu durum kalitesiz üretime bir prim gibi etki yapmakta ve ihracat yönünden ümit verici bazı maddelerin üretimini kösteklemektedir.” (II. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Sahife 387)

“Türkiye’de gıda ile ilgili eğitim, araştırma ve kontrol faaliyetleri çeşitli daireler tarafından etkisiz bir şekilde yürütülmektedir. Selahiyet ve organizasyonla ilgili hizmetlerin tek bir kamu organizasyonu tarafından yürütülmesi konusuyla alakalı hukuki mevzuat 1968 yılında Devlet Planlama Teşkilatının koordinasyonu ile tamamlanarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacaktır.” (1968 yılı programı, Sahife 224)

“Gıda Sanayiinde üretimin teknolojik kontrol hizmetlerini yerine getirecek bir organ Tarım Bakanlığına bağlı olarak kurulacaktır.” (1970 yılı programı, Sahife 217)

“Gıda Sanayiinin eğitim, araştırma ve teknolojik kontrol hizmetlerini yürütecek merkezi teşkilat Tarım Bakanlığına bağlı olarak kurulacak, gıda maddelerinin üretiminden pazarlama safhasına kadar çeşitli sahalardaki problemlerin halli için, gerekli mevzuatın çıkarılması, tatbikatın izlenmesi, memleketimiz şartlarına ve Dünya Gıda Kodeksine uygun kalite ve diğer standartların hazırlanması ile ilgili hizmetlerin yürütülmesi ve koordinasyonun sağlanmasından sorumlu olacaktır.” (1971 yılı programı, Sahife 275, Tedbirler 3/3)

“Gıda maddelerinin kalite kontrol hizmetleri, teknoloji ve kalite geliştirme ile ilgili mevzuat Tarım Bakanlığınca hazırlanacaktır. Tarım Bakanlığı bu hizmetleri etkili olarak yapmak üzere gerekli düzenlemeleri yapacaktır.” (1973 yılı programı, Sahife 107. madde 9)

“Gıda kontrol için Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında çeşitli kuruluşlara dağılmış hizmet ve laboratuvar Gıda İşleri Genel Müdürlüğünde toplanacak, bunun için gerekli kanun ve tüzükler program döneminde çıkartılacaktır.” (1977 yılı programı, Sahife 145. madde 311/2) (1978 yılı programı, Sahife 125, madde 278/5) ve (IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı, madde 1760/15)

IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1979 yılı programında gıda sanayii tedbirleri bölümünün 2 nci maddesinde “Gıda sektörü prensip ve politikalarının uygulanmasına işlerlik kazandıracak Gıda İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri ve Gıda Yasası tasarısının yıl içinde kanunlaşması sağlanacaktır.”

V. Beş Yıllık Kalkınma Planının 1985 yılı icra planı 117 nolu tedbirinde de “Gıda Kanunu hazırlanarak gıda denetimi, ilgili kamu kurumlarında mevcut personel ve laboratuvar imkânlarından yararlanarak yerine getirilecek ve tekrerr önlenecektir” denilmekte ve Gıda Kanunu hazırlama

görevi Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiş bulunmaktadır. Aynı planın 362 sayılı tedbirinde ise “gıda güvenliğinin etkili ve daha yaygın bir şekilde sağlanması için ilgili kuruluşlar arasında işbirliği sağlanacaktır.” denilmekte ve sorumluluk Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığına verilmiş bulunmaktadır.

1986 yılı icra planı 130 sayılı tedbirleri “Gıda Yasası” tamamlanarak gıda denetimiyle ilgili tüzük, yönetmelik ve standartlardaki farklılıklar giderilecek; ithal ve yerli gıda maddeleri denetimi ilgili kamu kurumlarında mevcut personel ve laboratuvar imkânlarından yararlanılarak ve tek elden gerçekleştirilecek, özel sektörün imalat aşamasında kalite kontrol uygulaması özendirilecektir, denilmekte olup sorumluluk Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir.

1987 yılı icra planı 141 sayılı tedbirin “Gıda maddeleri denetimini ilgili kamu kurum ve kuruluşlarındaki mevcut personel ve personel imkânlarından yararlanarak tek elden gerçekleştirilmesini ve özel kesimin imalat aşamasında kalite kontrol uygulamasında sağlayacak olan Gıda Kanunu Tasarısı ile ilgili çalışmalar tamamlanacak ve Tasarı Program dönemi içinde TBMM'ye sunulacaktır.” denilmekte ve sorumluluk Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir.

1988 yılı icra planı 137 sayılı tedbirinde “Gıda Maddeleri denetiminin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarındaki mevcut personel ve laboratuvar imkânlarından etkin bir şekilde yararlanılarak, etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için hazırlanmış olan Gıda Kanunu Tasarısı Program döneminde TBMM'ye sunulacaktır.” denilmekte ve sorumluluk yine Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir. Aynı görev 1989 yılı icra planı 130, 1990 yılı icra planı 352, 1991 yılı icra planı 99, 1992 yılı icra planı 121, 1994 yılı icra planı 46 ve 1995 yılı icra planı 64 nolu tedbirlerle Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir.

Diğer taraftan muhtelif kanunlarla aynı veya farklı görevler birden fazla kuruma verilmiştir.

3161 sayılı Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayalı olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığına,

“Gıda ve diğer tarım, orman ve hayvancılık ürünlerinin kalite ve standartlarına uygun olarak üretimi, işlenmesi, muhafaza edilmesi, pazarlanması ve değerlendirilmesini temin ve düzenlemek için gerekli kontrol sistemi ve kuruluşlarını tesis etmek, işletmek...”

“Gıda konularında araştırmalar yapmak, pilot tesisler kurmak, gıda standartları ve kalite kriterlerini tespit etmek, bunların uygulanmasına ve kontrolüne yardımcı olmak, diğer kuruluşlarla işbirliği içinde Türk gıda kodeksinin hazırlanması ve uygulanmasını gerçekleştirmek; gıda-yem sanayileri ürünlerinin belirlenmiş esaslara uygunluğunu denetlemek...”

Gıda maddelerinin, işlenmesi, muhafazası, pazarlanması ve değerlendirilmesi safhalarında üretici, tüketiciye çevrenin korunması için gerekli düzenlemeleri yapmak, korumak ve kontrol etmek amacıyla,

“Gıda standartları ve kalite kontrol hizmetleri için temel prensip ve kriterleri belirlemek, duyurmak, uygulamaları denetlemek, Türk gıda kodeksinin hazırlanmasına yardımcı olmak...” görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan 181 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname gereğince Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ise;

“Temel sorumluluk Sağlık Bakanlığına ait olmak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve mahalli idarelerle işbirliği suretiyle gıda maddelerinin ve bunları üreten yerlerin sağlık açısından kontrol hizmetlerini yürütmek.” “Yenilecek ve içilecek tüm gıda maddeleri ile toplum sağlığını ilgilendiren eşya ve levazımın sağlık yönünden kontrol ve denetimlerini yapmak, gerekli hallerde izin vermek.” görevleri verilmiştir.

1580 sayılı Belediyeler Kanununa göre Belediyeler

“Yenilecek içilecek ve umumun sıhhatine müteallik kullanılacak şeylerle yerlerinin, mahsus kanun nizamname veya talimatnamesine tevfikana murakabesi”, “Umumun yiyeceği, içeceği ve kullanılacağı şeylerin satıldığı ve muhafaza olduğu mahallerin, sıhhi şartlara uygun olmasını temin etmek” görevleri verilmiştir.

3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine Dair Kanuna göre;

“Sanayi mamullerinin standartlarını hazırlamak veya hazırlatmak, normlarını temin veya tespit etmek ve kalite kontrolünü yapmak veya yaptırmak”

1705 sayılı Kanuna göre de Sanayi ve Ticaret Bakanlığına,

“Dahili ve harici ticaret menfaatlerini korumak ve ticaret malları üzerinde taşış ve hilelere mani olmak, menşei nebati, hayvani bilumum mevât ile bunların nim mamul ve mamullerini veyahut bunların terkiinden usule gelen mevâddin ihzarına, imaline, tarihine, muayyen sınıf ve nevilere tefrikine ve bu hususlarda tâbi olacakları usul ve şartlara ve bu gibi mevât için hususi veya millî alamet ve izahat istimali mecburiyetine müteallik tedbirler almaya” görevleri verilmiştir.

132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kanunu ile

“Her türlü standartları hazırlamak veya hazırlatmak” görevi Türk Standartları Enstitüsüne verilmiştir. Yukarıda da değinildiği gibi halihazırda ülkemizde gıda ile ilgili hizmetler

- 4250 ve 3161(441 sayılı Kanun Hükmünde Kararname) sayılı kanunlara dayalı olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı;

- 992, 1593 sayılı Kanunlara ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı olarak Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı,

- 1580 Sayılı Kanuna bağlı olarak İl sınırları içinde Belediyeler,

- 1705 ve 3143 sayılı kanunlara bağlı olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,

- 132 Sayılı Kanuna dayalı olarak Türk Standartları Enstitüsü tarafından yürütülmeye çalışılmaktadır.

Bu durum gerek üretici ve gerekse tüketici açısından problemler yaratmakla kalmayıp gıda maddelerinin ihracatında da bir darboğaz yaratmaktadır.

Toplumda görülen yetersiz ve dengesiz beslenmenin tek nedeni üretim azlığı değildir. En önemli konu üretimden tüketime kadar geçen devrede gıda kayıplarının önlenmesi ve yurt düzeyinde dengeli dağıtımın yapılabilmesidir. Bu konuda yapılan araştırma sonuçlarına göre, gıda maddelerinde hasattan tüketime kadar geçen devrelerde çeşitli sebeplerle meydana gelen fiziki kayıp miktarı % 35'e yakındır. Ürünler istenilen seviyede elde edilse bile, bu maddelerin ihtiyaç duyulan yerlere kayıplara uğramadan, üretici ve tüketici menfaatlerini birlikte gözeterek dağıtımının yapılması bazı çabaları ve kanuni düzenlemeleri gerektirmektedir.

Tarım ürünlerinin istenilen yerlere, en az kalite standartları içerisinde ulaştırılması ekonomimizin hem iç, hem de dış pazarlar için önemli bir problemini oluşturmaktadır.

Gıda maddelerinin işleme, ambalajlama, depolama, sınıflama ve pazarlama gibi teknik işlemlerin etkili bir şekilde kontrol altına alınmaması ileri safhalarda tüketicinin aldanması ve ihracatın gelişmemesi gibi problemlerin daha da ağırlaşmasına neden olmaktadır.

Milletlerarası ticaretin büyük önem kazandığı günümüzde, ülkelere düşen sorumluluklar da artmaktadır. Gıda maddeleri Dünya çapında standardize etmek suretiyle bu sahada milletlerarası ticaretin daha serbest yapılabilmesi Dünya Gıda Standartları Komisyonunun (FAO/WHO Codex Alimentarius Commission) başlıca amacını teşkil etmektedir. Türkiye'nin de bu konuda etkili olabilmesi ve Dünya ticaretinde hakettiği yeri alabilmesi için, GATT'ın son şekli olan Dünya Ticaret örgütü; Uluslararası ticareti yönetmek ve yönlendirmek üzere geniş yetkilerle donatılmıştır. Ülkemizce de onaylanan anlaşma ve eklerinde gıda güvenilirliğine yönelik tedbirlerin tüm ülkelere ayrımcılık yapılmadan eşit uygulamalarla yürütüleceği karara bağlanmıştır. Bu amaca ulaşmada Codex Alimentarius Komisyonunun standartları esas alınmıştır. Ülkemizde de gerek Avrupa Birliği, gerekse GATT anlaşmasının öngördüğü standartlara uygun üretimin sağlanması, mevzuat birliği ile mümkün görülmektedir.

Bu sebeplerle gıda maddeleri üreten tesislerin imalat teknolojileri, hammaddede, ara ürünlerde mamul madde üzerinde gerekli araştırmaları yapmak, etkili bir denetimi sağlamak üzere ilgili mevzuat hazırlamak ve uygulamak, böylece bugünkü uygulama nedeniyle ortaya çıkan karmaşayı, dolayısıyla ekonomik kayıpları önlemek üreticiye daha temiz, güvenilir gıda temin etmek ve tüketicinin ekonomik menfaatlerini ve üreticiyi haksız rekabetten korumak amacıyla bu Kanun Hükmünde Kararname tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Ülkemizde gıdaya ilişkin hizmetler kamu kuruluşlarınca yetersiz bir mevzuatla dağınık ve etkisiz bir şekilde yürütülmeye çalışılmaktadır. Kuruluşlar arasında bir koordinasyon ve işbirliği sağlanamadığından bu hizmete istenilen etkinlik kazandırılmamıştır. Bu durum tüketicinin yanılmasına ve ekonomik kayıplara uğramasına sebep olduğu gibi gıda sanayiinde haksız rekabetin doğmasına ve bu sanayiinin gelişmesinin engellenmesine de sebep olmaktadır. Böylece güvenilir gıda üretimi gerçekleştirilememekte, gıda maddeleri üretiminden tüketimine kadar değişik safhalarda kayıplara uğramakta ve bu yüzden millî gelirden küçümsenemeyecek kayıplar meydana gelmektedir. Buna ilave olarak da yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması gerekmektedir.

Günün şartlarına uygun niteliğini yitirmiş bulunan mevzuatın hizmette etkinliğini ve koordinasyonu sağlayacak biçimde çağımızın gelişen teknolojisiyle uyumlu bir düzeye getirilmesi ve yetkilerde bütünlüğün sağlanması amacıyla bu Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır.

Madde 2.- Gıda Kanun Hükmünde Kararnamesi kapsamını açık olarak belirlemek, dolayısıyla uygulamada bir kargaşaya meydan vermeyecek etkinliği sağlamak amacıyla bu madde konulmuştur.

Madde 3.- Kanun Hükmünde Kararnamede sık sık kullanılan ve uygulama bakımından özellik taşıyan tanımlara açıklık getirilmektedir.

Madde 4.- Gıda maddeleri hazırlamak ve işlemek üzere kurulacak tesislerin gıda için çok önemli olan asgari teknik ve hijyenik özelliklere sahip olması gerekmektedir. Üretime geçtikten sonra, bu özellikleri taşımayan tesislerde üretilecek olan gıda maddeleri tüketici sağlığının korunması açısından risk teşkil edeceği gibi ekonomik kayıplara, halkın aldatılmasına ve haksız rekabete sebep olacaktır. Sayılan bu problemlerin halli için bu madde getirilmiştir.

Madde 5.- Gıda maddeleri üreten işyerlerinin disipline edilmesi kontrol ve denetim işlerinin başarılı olabilmesi ve hammadde ile kapasite, arz talep ilişkilerinin kontrol altında tutularak gıda sektörünün gelişmesi ve kaçak imalatın önüne geçilebilmesi için bu madde getirilmiştir.

Ayrıca mahallinde bulunan gıda maddeleri üreten işyerlerini ticaret ve sanayi odaları ile meslek kuruluşları daha yakından takip ettiklerinden gıda siciline üyelerini kaydetirmek zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 6.- Gıda maddelerinin üretiminin teknik ve teknolojik özelliklere göre yapılması sonucunda; ekonomik kayıplar, azalmakta ve tüketiciler güvenilir gıda maddelerini temin edebilmektedirler. Bu nedenle gıda üretimini yapabilecek mesleki bilgileri ihtiva eden kişilerin istihdamı zorunluluk arz etmektedir. Ülkemizde sorumlu yöneticiliğin örnekleri yem fabrikalarında, ilaç fabrikalarında, inşaatlarda başarıyla uygulanmaktadır.

İnsanlar için çok önemli olan gıda maddeleri imalatında da sorumlu yöneticilerin bulunması gerekmektedir. Aksi durumlarda bilinçsiz kişilerin aşırı kazanç hırsı veya bilgisiz üretimleri ortaya çıkarak tüketicinin sağlığını tehdit etmekte ve ekonomik menfaatlerini zedeleyerek ülkemiz kaynaklarının israfına sebep olmaktadır.

Madde 7.- Gıda maddelerinin sahip olması gereken asgari temizlik ve kalite kriterleri ve sınıf standartları ile katkı maddeleri, bulaşanlar, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esaslarını, laboratuvarlardaki analiz metotlarını ihtiva eden Türk gıda kodeksinin hazırlanıp yürürlüğe konulması imalat ve kontrol işlemlerinin yürütülmesi için gereklidir.

Uluslararası gıda kodeksi çalışmaları 1970'li yıllardan beri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Türk gıda kodeksi ile uluslararası uyum sağlanacak ve işlemlerin tek elden ve daha etkin bir şekilde yürütülmesi temin edildiği gibi karmaşık olan mevzuat da düzene sokulmuş olacaktır.

Ancak Türk gıda kodeksinin hazırlanmasında birçok kurum ve kuruluşun görüşü ve işbirliği gerekmektedir.

Bu sebeple 1970'li yıllardan beri Uluslararası gıda kodeksi çalışmalarını yürüten yeterli ve etkili teşkilata ve teknik elemanlara sahip olan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığına Türk gıda kodeksini hazırlamak ve uygulamak görevi verilmiştir.

Madde 8.- Gıdaların kontrol ve denetimlerinde gerekli olan laboratuvar hizmetlerinin süratli, kolay ve ekonomik olması bir mecburiyettir. Kontrol ve denetim hizmetinin bir parçası olan laboratuvarların tek elden standart şekilde tesis edilmesi ve yönetilmesi kontrol ve denetimlerin etkinliğini sağlamaktadır. Bu nedenle Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığına bu görev verilmiştir.

Madde 9. - Gıda maddeleri üreten işyerlerinin teknik ve hijyenik şartlar ile ürettiği gıda maddesinin gıda kodeksine uygun olup olmadığının denetlenmesi gerekmektedir. Gıda maddeleri üreten işyerlerinde denetim, satış aşamasına geçmeden yapılacağından üretimde yapılan hata ve hilelerin zamanında tesbiti yapılabilecektir.

Ancak denetimlerin gelişigüzel yapılmaması için esas ve usullerin yönetmelikle belirlenip, duyurulması da gerekmektedir.

Madde 10.- Gıda maddeleri satış yerleri denetiminde önemli olan işlem, mamul veya yarı mamul gıda maddelerinin belirlenmiş özellikleri uygun yer ve şartlarda (ayrı camekân, soğukta

muhafaza, ışıktan koruma gibi) veya hijyene dikkat edilerek satılmasını temin etmektir. Bu konuda tecrübe sahibi Belediyeler tarafından denetimlerin yapılması yerinde olacaktır. Ancak Belediyelerin hizmet sınırı belli olduğundan bu sınır dışında kalan yerlerde Sağlık Bakanlığınca hizmetin yerine getirilmesi uygun görülmektedir.

Diğer taraftan denetimlerde yeknesaklık temini için tespit edilecek esas ve usullerin duyurulması gerektiğinden yönetmelik esasını benimsenmiştir.

Madde 11.- İzin, tescil ve denetimlerde gıda maddeleri üreten işyerleri ve satış yerleri yetkililerince yapılabilecek itirazlar için bu madde düzenlenmiştir.

Madde 12.- Sağlığa her şekilde zarar verecek gıda maddelerinin, tüketime sunulma ve gıda maddesi olarak mübadele konusu yapılmasını,

- Gerekli izinleri olmasına rağmen izin şartlarının devamlılığının kontrol edilmesini,

- Tarım ürünlerinin yetiştirilmesinden muhafazasına kadar zararlıları etkisiz hale getirmek amacıyla kullanılan mücadele ilaçları ile, bitki ve toprak bakım maddelerinin, gıda maddelerinde kalan miktarlarının sağlığa zararlı olmasını,

- Hayvan yemlerine katılmalarına izin verilmiş farmakolojik etkisi olan maddeler ile, ilaç olarak tescil edilmiş maddelerin, insan sağlığına zarar verecek miktarlarda hayvansal ürünlerde bulunmasını,

Önlemek amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 13.- İhracat amacıyla alıcı ülke isteklerine uygun olarak Türk mevzuatı harici imal edilmiş gıda maddelerinin ihraç edilememesi halinde maddi kaybın önlenmesi için uygun hale getirilebilecek veya örf ve adetlere aykırı olmayan gıda maddelerinin yurt içinde izne bağlı olarak mübadele yapılabilmesi için bu madde konulmuştur.

Madde 14.- Gıda maddeleri üzerine yapılacak reklamlarla tüketicinin yanıltılması, yanlış beslenmesinin engellenmesi, haksız kazancın yaratılmamasını temin etmek, reklamlar yoluyla gıda maddelerinin insan sağlığını tedavi imkânlarıyla yanlış yapılan işlemlerin önceden engellenmesi amacıyla bu madde getirilmiştir.

Madde 15.- Gıda maddelerinin ithalinde gümrüklerde yapılacak kontroller ile Türk Mevzuatına uygunluk belgesi ve hangi hallerde ithalatın yasaklanacağını, ithal edilen gıda maddelerinin iç piyasada satışa sunulmadan önce yapılması gerekli işlemleri tespit etmek amacıyla bu madde konulmuştur.

Madde 16.- Gıda maddelerinin özelliği nedeniyle, ithalat, ihracat ve transit işlemleri sırasında özel bir kontrole ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kontroller için gümrüklerin ve kontrol mekanizmalarının farklı bakanlıklara bağlı olması nedeniyle giriş ve çıkış kapılarının tespiti zorunluluk arz etmektedir. Gıda maddelerinde bitki ve hayvan sağlığı yönünden de kontroller yapıldığı için özellikle iş hacmi fazla olan gümrüklerde kontrol merkezi kurulmasına imkân temin üzere bu madde hazırlanmıştır.

Madde 17.- Kaynak ve maden sularının uygun şartlarda istihsalı, ambalajı ve suların satışının belirlenmiş esaslara göre yapılması amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 18.- Tüm et kesim yerleri ile ilgili esasların tespit edilerek, bu hizmetlerin bir bütün halinde tek elden yürütülmesi gereği ile bu madde düzenlenmiştir.

Madde 19.- Gıda maddeleri imalinde kullanılacak ana ve ara maddelerin imalat sırasında kullanılan aletlerin ve imal usullerinin, sağlığı tehlikeye dűşüreceđ şekilde uygulanmasını önlemek, gıda maddelerinde, toplum sağlığını tehlikeye dűşürmeden kullanılabilen katkı maddelerinin sağlığının ve kullanım miktarlarının ve bunların değişiminden meydana gelecek artığ maddelerin denetimini sağlamak, gıda maddelerinin ışınlanmasındaki esas ve usullerin tespitini sağlamak, zirai mücadele ilaçlarının bünyesinde bulunan insan sağlığına zararlı maddelerin gıda maddeleri aracılığıyla insanlara intikalini önlemek, mecburi durumlarda en az zarar verecek şeklini tespit etmek ve bunlarla ilgili gereç ve usulleri belirlemek, hayvan sağlığı için gerekli olan veteriner ilaçları ve benzerlerinin hayvansal ürünlerde kalarak insanların tedavisi ve sağlığında problemler yaratmasını engellemek ve gelişen teknolojiye de uyum sağlamasını temin etmek, tüketicinin menfaatini korumak, haksız rekabet ve yanlış bilgilendirme yaratacak reklamların denetimini temin etmek, yasak ve kısıtlamaları tespit etmek için yönetmelik hazırlanması gerektiğinden bu madde hazırlanmıştır.

Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin uygulanmasında gerekli olan esas ve usullerin tespiti ve özellik arz eden işlemlerin yürütülmesinde birden çok kuruluşun görüşüne ihtiyaç duyulmaktadır.

Madde 20.- Çok kapsamlı bir konu olan genel sağlığın korunmasında Sağlık Bakanlığının diğer mevzuat gereği görev ve yetkileri bu madde ile saklı tutulmuştur.

Madde 21.- Bu Kanun Hükümünde Kararname ile çelişki yaratacak, tekerrür doğuracak ve halen yürürlükteki mevzuatın bu Kanun Hükümünde Kararnameye aykırı bulunan bazı maddelerin iptali ve bazı maddelerin değiştirilmesi gerektiğinden bu madde düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1.- Gıda maddeleri üreten işyerlerinin bu Kanun Hükümünde Kararnamenin getirdiği düzenlemelere uyum sağlaması için gerekli olan süre geçici madde olarak belirtilmiş ve ne şekilde uyum temin edilebileceğinin yönetmelikle duyurulması esası getirilmiştir.

Madde 22.- Yürürlük maddesidir.

Madde 23.- Yürütme maddesidir.